

ΔΗΜΟΦΩΣΗ

ΕΤΟΣ 23ο | ΤΕΥΧΟΣ 101 | ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

*Κιείσε μέσα στην ψυχή σου την Ελλάδα,
και δα αισθανθείς μέσα σου
να λαταρίζει κάθε είδος μεζαγείου.*

- Διονύσιος Σολωμός -

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Δημητρούλης Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ
Λαϊνάς Παναγιώτης -
Μποχάρτζας Γεώργιος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Πέππα Κωνσταντίνα

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Μήτσου-Τσιάμη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00
Μάνδρα Αττικής
Τηλ.: 6977.781.753
www.dimofon.gr
e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.
Επιτρέπεται η τημηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.
Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 2/07/2022.

ΕΤΟΣ 23Ο
ΤΕΥΧΟΣ 101

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

Συνάντηση δύο “μεγάλων” της τέχνης... ...εκ των οποίων ο ένας ήταν μικρός ακόμα!

Είμαι της άποψης και της αρχής ότι οι συλλέκτες και δη οι βιβλιόφιλοι, κάθε φορά που αποκτούν κάτι, καλό θα ήταν να το “ξεψαχνίζουν”. Πάντα είναι κάτι που μπορεί να ανακαλύψουν, το οποίο θα τους εκπλήξει. Και δεν εννοώ μόνο υλικά αντικείμενα (μέσα σε βιβλία, για παράδειγμα, έχουν βρεθεί είτε χαρτονομίσματα είτε πολύ ενδιαφέροντα “άσκετα” έγγραφα!), αλλά και ιστορικά ευρήματα στο ίδιο το περιεχόμενό τους.

Σχετικά πρόσφατα βρήκα και αμέσως έσπευσα να προμηθευτώ ένα παλαιό βιβλίο, που είχε εκδοθεί το 1960 στην Αθήνα, με τον τίτλο “Παιδικές Προσπάθειες” [που στο εσωτερικό αναγράφεται πλήρως: “Παιδικές Προσπάθειες Β”]. Ο λόγος που θέλησα να το αποκτήσω ήταν διότι το βιβλίο έχει επιμεληθεί ο Πάνος Βαλσαμάκης.

Για τους φίλους της νεοελληνικής τέχνης, ιδίως δε της κεραμικής, ο Πάνος Βαλσαμάκης (Αϊβαλί 12.10.1900 - Αθήνα 29.10.1986) είναι ένα πρόσωπο - “θρύλος”. Εύστοχα μπορεί να θεωρηθεί ο θεμελιώτης της έντεκτης κεραμικής στην Ελλάδα. Για το σύνολο του έργου του βραβεύτηκε, μετά θάνατον, από την Ακαδημία Αθηνών.

Στα βιογραφικά του που βρήκα στο διαδίκτυο δεν γίνεται καμία αναφορά στο παιδαγωγικό του έργο. Κι όμως, ο Βαλσαμάκης ήταν “δάσκαλος” όχι μόνο μεταφορά, αλλά και κυριολεκτικά: Την δεκαετία του 1960 εργάστηκε ως δάσκαλος (καλλιτεχνικών) στο 25^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, στον συνοικισμό Κυπριάδου. Από το περιεχόμενό του βιβλίου που κρατάμε στα χέρια μας, ιδίως δε από το σημείωμα “αντί προλόγου”, που υπογράφει ο ίδιος ο Βαλσαμάκης, από τα ευσύνοπτα σημειώματα υπό τον γενικό τίτλο “η κριτική για την εργασία μας” που ακολουθούν και από την αλληλογραφία που κλείνει το βιβλίο, προκύπτει ότι στο σχολείο εκείνο, τουλάχιστον την εποχή εκείνη, γινόταν σπουδαίο έργο και μάλιστα όχι μόνο στον καλλιτεχνικό τομέα.

Το βιβλίο δεν περιέχει μόνον φωτογραφίες έργων των μικρών (της Ε' και ΣΤ' τάξης του δημοτικού) μαθητών, αλλά και εκθέσεις των μαθητών αυτών, που διανθίζονται με κείμενα καταξιωμένων συγγραφέων (Παλαμάς, Σπεράντσας, Πολίτης κ.ά.)

Φυλλομετρώντας, λοιπόν, συστηματικά πάντως, το βιβλίο και περιδιαβάνοντας κείμενα και φωτογραφίες, έπεισα πάνω και στην ακόλουθη λεζάντα: “Κεφαλή κόρης. Εργασία με ππλό. Δημ. Αρμακόλας, μαθητού, ετών 12. Σχολ. Έτος 1951-1952”.

Πρόκληση για μένα: “Να είναι αυτός που φαντάζομαι;”. Οφείλω να το ερευνήσω! Και πράγματι διαπιστώνω ότι ο διάσημος γλύπτης Δημήτρης Αρμακόλας είχε γεννηθεί το 1939, συνεπώς οι χρονολογίες ταιριάζουν. Αυτό, όμως, που εξαλείφει και την παραμικρή αμφιβολία μου, είναι κάτι που διαβάζω σε μια ιστοσελίδα που αναφέρεται στον γλύπτη του μνημείου “των 118” [δηλαδή των 118 Σπαρτιατών που το 1943 οι Γερμανοί εικτέλεσαν στην περιοχή “Μονοδένδρι”, μεταξύ Τρίπολης και Σπάρτης, ανήμερα της εορτής του Οσίου Νίκωνος, πολιούχου της Σπάρτης]:

“Ο Αρμακόλας ποτέ δεν σταμάτησε να μνημονεύει το δάσκαλό του στο Δημοτικό Σχολείο, Πάνω Βαλσαμάκη, μιας και υπήρξε ο άνθρωπος που του άνοιξε το δρόμο προς την Τέχνη και ειδικότερα την Πλαστική. Δάσκαλος με πρωτοποριακές ιδέες αλλά και ευαισθησία βοήθησε τους δωδεκάχρονους μαθητές του να εντοπίσουν το δικό τους τρόπο εικαστικής έκφρασης. Ο μικρός Δημήτρης διάλεξε αμέσως τον ππλό και τη δημιουργία στις τρεις διαστάσεις” [<http://www.lakonistas.gr/dimitris-armakolas-o-glyptis-tou-mnimeion-ton-118-stin-sparti-parousiasi-by-lakonistas/>]

Κι επειδή η αναζήτηση ποτέ δεν σταματά:

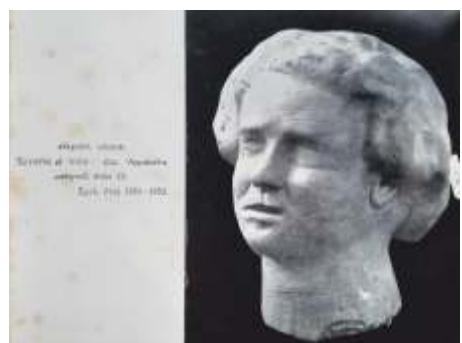
Συνεχίζοντας την έρευνά μου στο διαδίκτυο, διαπίστωσα με έκπληξη και χαρά, ότι το εργαστήριο του Βαλσαμάκη στο Μαρούσι συνεχίζει να λειτουργεί και να παράγει καλλιτεχνικό έργο και μάλιστα δέχεται παραγγελίες και από το εξωτερικό.

Οι “προκλήσεις” στην έρευνα, όμως, δεν σταματούν ποτέ: Ένα άλλο ονοματεπώνυμο που τράβηξε την προσοχή μου από αυτά που αναγράφονται στο βιβλίο “Παιδικές Προσπάθειες” είναι και το “Μανούσος Ι. Γρυλλάκης”, που παραπέμπει στον “εμβληματικό” επί δεκαετίες σωματοφύλακα και “εξ απορρήτων” του Κωνσταντίνου Μπισσοτάκη. Για τον οποίο, βεβαίως, στο διαδίκτυο δεν μπορεί να βρει πολλά στοιχεία της προσωπικής του ζωής, παρά μόνον ότι έχει γεννηθεί στα τέλη της δεκαετίας του 1940, που σημαίνει ότι ταριάζει χρονικά με αυτόν που αναγράφεται στο βιβλίο. Ο οποίος, σημειωτέον, συμμετέχει σ' αυτό τόσο με πεζά κείμενα [“Μια επίσκεψη στο Ασκληπιείο Βούλας”, “Το βράδυ κοντά στο Ιζάκι”, “Το κάψιμο του Ιούδα”, “Ο μανάβης της γειτονιάς μας”, “Στο Βυζαντινό μουσείο: Οραματισμοί...”], όσο και με ένα δύο έργα τέχνης, ένα ζωγραφικό [“Ψάρεμα. Εργασία ζωγραφικής Μανούσου Γρυλλάκη, μαθητού ΣΤ’ τάξεως, ετών 12. Σχολ.έτος 1956-1957”] και έκα κεραμικό [“Κεφάλι Κρητικού (ππλός). Εργασία: Μαν. Γρυλλάκη, μαθητού Ε’ τάξεως, ετών 11. Σχολ.έτος 1955-1956”]. Αν κάποιος γνωρίζει κάτι περισσότερο, ας μας ενημερώσει.

Στο βιβλίο υπάρχουν κείμενα και καλλιτεχνικές δημιουργίες και πολλών άλλων μαθητών. Καταγράφω και αυτά που έχουν πλήρες ονοματεπώνυμο, μόνιμα κάποιος από τους αναγνώστες γνωρίζει και μας δώσει κάποιες περισσότερες πληροφορίες που θα αφορούν, αν μη τι άλλο, την ιστορία της περιοχής Κυπριάδου ή/και Γαλατσίου:

Γαβρ. Ανδονόπουλος, Γιάννης Σπ. Αναγνώστου, Δημ. Ανδρίς, Περικλής Αντωνακόπουλος, Πόπη Αρλέπη, Ελευθερία Βακάλη, Βασίλειος Γ. Βασιλάκος, Βικτωρία Βασιλειάδου, Σπύρος Βιτάκης, Μαίρη Βιτωράτου, Λουίζα Βουτσινά, Μαρία Ι. Γαλανάκη, Νίτσα Γεωργοπούλου, Όλγα Γουρνά, Αικατερίνη Π. Δαρλα, Όλγα Δεληγιάννη, Περ. Δούνεσης, Νίκος Δουρής ή/και Ν. Δωρής, Αθηνά Ερμενίδη, Καίτη Ιορδανίδου, Γεώριος Δ. Καρκας, Δέσποι Κ. Κίτου, Φραγκίσκος Κορφιάτης, Αντώνης Κούκας, Λόδα Κούναρη, Φραντζέσκα Κρικελαΐδου, Αγγελική Κτενά, Τούλα Ι. Κυριακού, Μαίρη ή/και Μαρία Κύρκου, Γιάννης Λεβεντάκης, Γεώργ. Λειβαδάς,

Ευάγγ. Λειβαδάς, Τιτίκα Μανιάκα, Αλεξάνδρα Μουσούρη, Δημ. Μουστάκας, Ελένη Μπουτά, Βασίλης Μπούτσικας, Ιωάννα Παναγιωτούλου, Ελευθέριος Παπαδάκης, Βασ. Παπαδογιαννη, Λάκης Αντ. Παπαμιχαήλ, Παναγιώτα Παπαξενοκράτους, Ζήσης Παπαχριστοδούλου, Γιώργος Α. Ρέππας, Ιωάννα Ρουκούνη,

Γιάννης Ρουκούνης, Αίμην Μενελ. Τσιγκουράκου, Άλ. Τσιριγώτης, Ντόρα Τσούτου, Χρήστος Φάρλος, Γιώργος Φατούρος, Αθανασία Φ. Χαραλαμπίδου, Άγγελος Χριστοδουλόπουλος.

Και νοιώθω ότι αξίζει μια ειδική αναφορά λόγω της διπλής ιδιότητάς της στην: Αρχοντούλα Άλ. Σουμπ., “εργάτρια - μαθήτρια ΣΤ’ τάξεως Νυκτερινού Δημοτικού Σχολείου Αθηνών”. Ποιος γνωρίζει άραγε [αλλά, βεβαίως, μπορούμε να φανταστούμε...] τι ιστορία κρύβεται από πίσω...

Σ.Γ.Δ.

- ΘΕΣΗ - ΑΝΤΙΘΕΣΗ - ΣΥΝΘΕΣΗ

Οι μέρες μονότονες περνούν σα σε παρέλαση ατέλειωτες και θλιβερές. Ψάχνουν να βρουν έναν ειρημό όπως οι λέξεις τοποθετούνται σε μια πρόταση για να βγάλει αυτή νόμα.

Οι νύκτες μίκρυναν πολύ και δεν φτάνουν για να κορτάσει κανείς τον ύπνο του.

Μοιάζουν με σημεία στίξης σ' ένα κείμενο ή καλύτερα με αστερίσκους που παραπέμπουν τον αναγνώστη σε κάποια υποσημείωση.

Νύκτα και μέρα. Θάνατος και ζωή. Πάντα σε αντιπαλότητα και πάντα σε αλληλεξάρτηση. Μα τα όνειρα σαν καλλιγραφικά γράμματα με μολύβι τα έσβησε η πραγματικότητα αλλά έμειναν ακόμα κάποια ίχνη στην ψυχή.

ΣΧΟΛΙΑ: Ο τίτλος του ποιήματος μάς παραπέμπει στον Χέγκελ που σύμφωνα με την φιλοσοφία του την κάθε Θέση ακολουθεί η αντί-Θεσή της, για να συνιεθούν αυτές οι δυο σε μια νέα Θέση που θα την ακολουθήσει μία νέα αντί-Θεση κ.ο.κ. Στο ποίημα η Θέση είναι η μέρα, η αντί-Θεση η νύκτα και η Σύνθεση το όνειρο.

Θεωνάς Χαρατσής

Όλα γίνονται για κάποιον λόγο

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Oι Πανελλαδικές ή Πανελλήνιες εξετάσεις δίνουν αφορμή για προβληματισμό τόσο σε μαθητές, όσο και σε γονείς, εκπαιδευτικούς, αλλά τελικά σε όλη την κοινωνία. Η ημέρα που ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των εξετάσεων αυτών σε μερικούς προσφέρουν χαρά και ελπίδα και σε άλλους θλίψη και απογοήτευση. Για τους πρώτους ανοίγει μια πόρτα στην όποια εξέλιξη τους επιστημονική ή επαγγελματική, και για τα παιδιά που «απέτυχαν» ξεκινούν σκέψεις και προβληματισμοί για την επόμενη ημέρα.

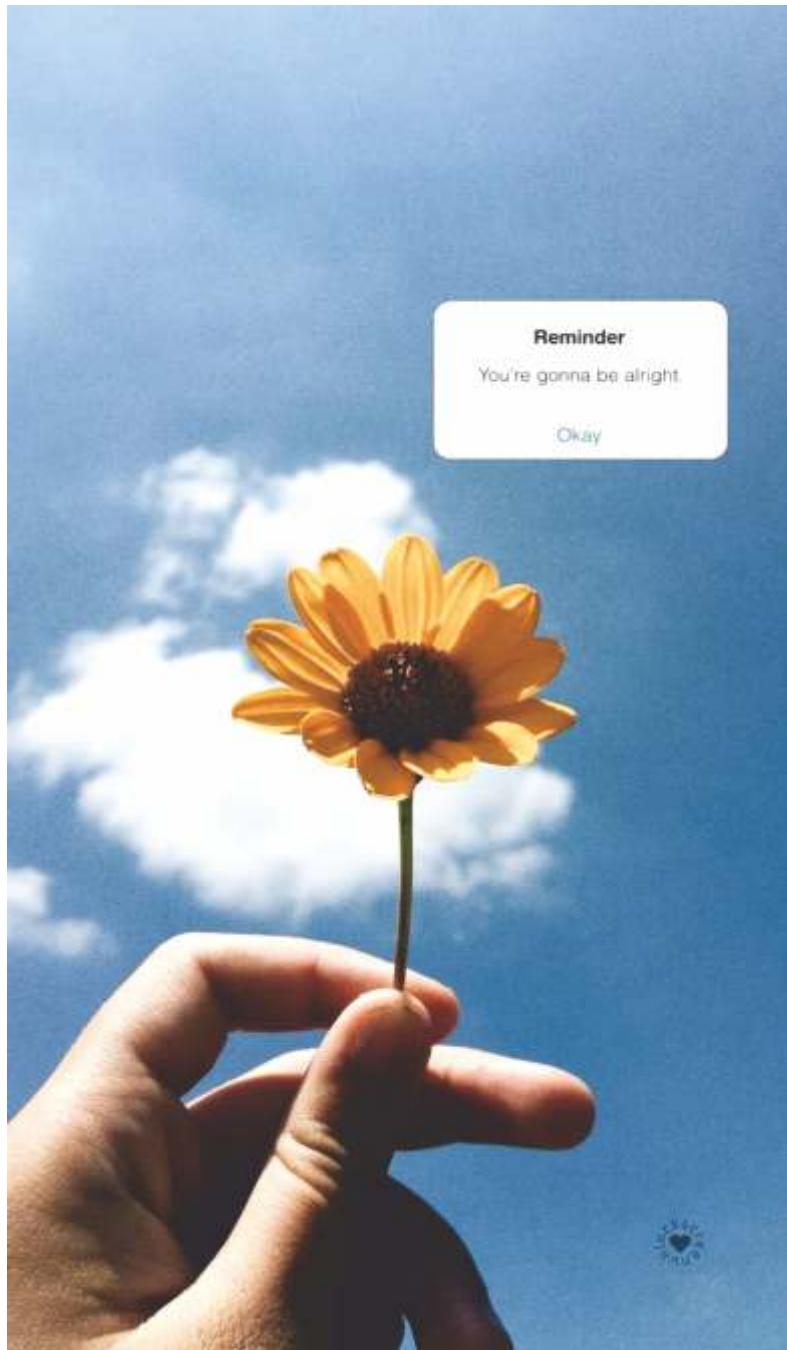
Ο τρόπος εισαγωγής στα πανεπιστήμια αποτελεί σημείο αντιπαράθεσης μεταξύ κομμάτων και εκπαιδευτικής κοινότητας διαχρονικά. Κατά πόσο είναι θεμιτό ο αυριανός πολίτης του Πανεπιστημίου, αυτός πού πέτυχε, το κατάφερε επειδή μπόρεσε να αποστηθεί μια τεράστια ύλη; Έμεινε ψύχραιμος σε μια απίστευτη κούρσα με αμέτρητο άγκος; Επειδή υπήρξε η δυνατότητα από την οικογένειά του να υποστηρίξει οικονομικά την προσπάθεια του;

Πάντως, φαίνεται, όπως έχουν σήμερα τα δεδομένα, ότι η επιτυχία στις εξετάσεις είναι σχεδόν το πάν και η αποτυχία μια τεράστια ζημιά, σχεδόν ανεπανόρθωτη.

Ωστόσο, όταν τα πράγματα τα βλέπεις μετά από χρόνια, σαφώς αντιλαμβάνεσαι ότι τελικά οι χαρές της ζωής δεν ήταν εκεί που νόμιζες. Μεγάλη «επιτυχία» θα είναι αν τελικά είσαι ευχαριστημένος από την επιλογή που έκανες. Χρειάζεται να το τονίζουμε στα νέα παιδιά, αυτό, ότι το πρώτιστο, το σημαντικότερο στην ζωή τους είναι να ασκοληθούν με αυτό που πραγματικά θέλουν, πιστεύουν και αγαπούν. Σε πόσα τμήματα των πανεπιστημάτων μας, οι φοιτητές μας βρέθηκαν σε σχολές που δεν αγάπησαν, μόνο και μόνο επειδή έχουν κάποιο όνομα (π.χ. Ιατρική) και δεν έλαβαν ποτέ το πτυχίο τους. Πόσοι είναι οι άνθρωποι που δεν καίρονται το επάγγελμά τους, απλά κάνουν υπομονή γιατί από αυτό απλά βιοπορίζονται. Όμως, αν σκεφτούμε ότι οι ώρες εργασίας, ειδικά στην εποχή μας, φθάνουν να είναι οι περισσότερες της ημέρας και της ζωής μας, πρόκειται για κάτι τραγικό. Πώς μπορείς να κάνεις κάτι το οποίο δεν σε «πληρώνει» ψυχικά και πνευματικά; Εάν επιλέξεις να κάνεις κάτι τέτοιο, το οποίο δεν σου δίνει πραγματική χαρά, δεν θα μπορέσεις να είσαι δημιουργικός, αντίθετα θα είσαι μέτριος και κάτω του μετρίου.

Ένα σύνθημα που χρειάζεται να λέμε στα παιδιά είναι να κυνηγούν τα όνειρά τους, και όχι να κάνουν αυτό που οι γονείς θέλουν, επειδή οι ίδιοι δεν μπόρεσαν να σπουδάσουν και ονειρεύονται να δουν το χαμένο τους όνειρο στα παιδιά τους. Κάθε παιδί έχει την δική του υπόσταση, την δική του μοναδική προσωπικότητα. Είναι ανεπανάληπτος άνθρωπος που έχει χαρίσματα και δεξιότητες, τα οποία χρειάζεται να ανακαλύψει και να «εκμεταλλευτεί». Χρέος όλων που έχουν θέση ευθύνη στην διαπαιδαγώγησή του είναι να το βοηθήσουν προς αυτήν την κατεύθυνση. Διακριτικά, προσευχητικά.

Μια εξέλιξη στην ζωή μας ποτέ δεν είναι ένα τυχαίο γεγονός. Έχει σύγουρα αιτίες και έχει σύγουρα και μακροπρόθεσμη προοπτική. Μια πόρτα ανοίγει και μια κλείνει σε ένα πλαίσιο της πρόνοιας Του. Ευθύνη του κάθε ανθρώπου να έχει ανοικτή ματιά, καθαρότητα ψυχής, αγαθή διάθεση και θέληση για το υγιές και το δίκαιο, προκειμένου να δει και

να βρεί την «πόρτα» που άνοιξε και ίσως να εξηγήσει το κλείσιμο της άλλης πόρτας που «έκλεισε».

Όπως και να έρχονται τα πράγματα, ειδικά στα νέα παιδιά που είναι ιδιαιτέρως ευαίσθητα, χρειάζεται να είμαστε δίπλα τους, να τα στηρίζουμε, να τα «ακούμε» και με την προσευχή, την ώριμη σκέψη, την νηφαλιότητα να προσπαθούμε να τα καταλάβουμε.

Καρμιά αποτυχία δεν υπάρχει, όλα γίνονται για κάποιο λόγο. Μια «αποτυχία» μπορεί να αποδειχθεί τελικά σε μεγάλη επιτυχία. Με προσευχή, αγάπη και φροντίδα στεκόμαστε δίπλα στον νέο άνθρωπο, σε κάθε άνθρωπο.

Η Τεχνική της Ειρωνείας στην «Τέχνη της Ποιήσεως»* ...

Ελένη Α. Ηλία

(Μέρος Β')

Oδημιουργικός ρόλος που επιτελεί ο αναγνώστης υπαγορεύεται από τη μεταφορική γλώσσα και το πλήθος των τεχνικών που χρησιμοποιούνται στα λογοτεχνικά κείμενα. Μεταξύ αυτών εξαιρετικά σημαντική αναδεικνύεται η τεχνική της ειρωνείας, κατά την οποία αναφέρεται το αντίθετο αυτού που υπονοείται (W. Iser, *The Implied Reader*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1990, σ. 33). Κατά συνέπεια το ειρωνικό, σατιρικό στοιχείο έχει ως αποτέλεσμα την αναγνωστική δραστηριοποίηση, προκειμένου να αντιληφθούμε το υπονοούμενο (ό. π., σελ. 34, 77, 221). Ως αποτέλεσμα της εντατικής αντιληπτικής δραστηριοποίησης του αναγνώστη, η παιδαγωγική δύναμη της λογοτεχνίας είναι ανυπέρβλητη. Στο Β' μέρος του άρθρου μας για την τεχνική της ειρωνείας, θα αναφερθούμε σε δύο ποιήματα του Δημήτριου Καμπούρογλου, καθώς και στη συλλογή Σάτιρες του Κώστα Καρυωτάκη.

Δημήτριος Καμπούρογλου

Στο ποίημα «**Ο τενεκές**» περιγράφεται με αξιοθαύμαστη εκφραστική λιτότητα η διαφορετική εικόνα που εμφανίζουν με το πέρασμα του χρόνου τα λουλούδια του κήπου σε αντίθεση με την αναλλοίωτη εικόνα ενός σπασμένου τενεκέ, που βρίσκεται πεταμένος ανάμεσά τους:

Σ'έναν κήπο μια χαρά
κι από λούλουδα σπαρμένο
επετάξαν μια φορά
έναν τενεκέ σπασμένο.

Μαραθήκαν οι μοσκιές
εξεράθηκαν οι κρίνοι
μα ο καλός σου ο τενεκές
πάντα ντενεκές θα μείνει.

Η ασύγκριτα μεγαλύτερη σε σχέση με των λουλουδιών διάρκεια ζωής του τενεκέ συνδέεται από τον ποιητή με την ευτέλεια, την ασημαντότητά του. Αυτό επιτυγχάνεται αφενός με το ασύμβατο του χαρακτηρισμού «ο καλός σου» με τη φύση του άχροστου πια τενεκέ, οπότε ο χαρακτηρισμός εκλαμβάνεται ειρωνικά. Αφετέρου επιτυγχάνεται με την αντικατάσταση την τελευταία φορά που αναφέρεται η λέξη τενεκές, του αρχικού «» από το «ντ», καθώς η λέξη τενεκές χρησιμοποιείται συχνά υβριστικά για ανθρώπους ανάξιους, χωρίς ικανότητες. Έτσι, το ποίημα προσλαμβάνει έντονα συμβολική διάσταση. Η παραπάνω ειρωνική αναφορά συντελεί στη διαχρονικότητα του ποιήματος αλλά και το καθιστά κατάλληλο για ευρύτερο ηλικιακό κοινό, συμπεριλαμβανομένων μικρών παιδιών.

Στη συνέχεια θα μας απασχολήσει το ποίημα «**Ο Προκομένος**», όπου επίσης κυριαρχεί το στοιχείο της ειρωνείας, οπότε λειτουργεί κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο με το προηγούμενο. Το ποίημα αποτελείται από τέσσερις στροφές, οι οποίες αντιστοιχούν στις ισάριθμες εποχές του χρόνου. Ένα πρόσωπο παρουσιάζει τους συλλογισμούς του

για κάθε εποχή. Είτε απολαμβάνει την ανοιξιάτικη λιακάδα είτε υποφέρει από την καλοκαιρινή ζέστη, τη φθινοπωρινή βροχή ή την παγωνιά του Χειμώνα, καταλήγει στο ίδιο πάντοτε συμπέρασμα, πως οι καιρικές συνθήκες είναι εντελώς ακατάλληλες για να εργαστεί:

Ο ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΣ

Tην Ανοιξη

Ο πημέρα μαγική, τι αθάνατη λιακάδα!
Λες και την έκανε ο Θεός μόνο για την Ελλάδα.
Θα έβγα έξω στους αγρούς, θα πέσω στο γρασίδι.
Τι θεία τεμπελιά!

Με τέτοια μέρα σήμερα δεν είναι για δουλειά.

Το Καλοκαίρι

Τι ζέστη ανυπόφορη, τι σύννεφο από σκόνη
που έξω από το σπίτι του όποιον ευρεί στραβώνει.
Τι λάβρα, τι αντηλιά!

Με τέτοια μέρα σήμερα δεν είναι για δουλειά.

Το Φθινόπωρο

Ω, τι ατέλειωτη βροχή, τι λάσπη, τι κακό,
τι υγρασία, τι σκοτεινιά! Με πάνει νευρικό...
Μου έρχεται στο σβέρκο μου να δέσω μια θηλιά.
Με τέτοια μέρα σήμερα δεν είναι για δουλειά.

Τον Χειμώνα

Τι ξεροβόρι! Πώς χτυπούν τα κατωσάγονά μου!
Τρέμω σαν ψάρι, δεν μπορώ να βγω απ' το πάπλωμά μου.
Τι ρίγος και τι τούρτουρα! Μου πάγωσε η μιλιά.
Με τέτοια μέρα σήμερα δεν είναι για δουλειά.

Τα επιχειρήματα που παρατίθενται για κάθε εποχή θα μπορούσαν να χαρακτηρίστούν λογικά, δικαιολογούν με απόλυτα πειστικό τρόπο τη στάση του ομιλούντα. Η φαιδρότητα του συγκεκριμένου προσώπου και συνακόλουθα η κωμική διάθεσή μας προκύπτει ωστόσο εντελώς αβίαστα από το γεγονός ότι αν και οι καιρικές συνθήκες που περιγράφονται, ποικίλουν, η απόφαση του προσώπου να μην εργαστεί είναι σταθερή. Καθώς δε όλες οι στροφές του ποιήματος ολοκληρώνονται με την επανάληψη του στίχου «Με τέτοια μέρα σήμερα δεν είναι για δουλειά», η ειρωνεία επιπείνεται.

Στην ίδια κατεύθυνση της επίτασης της ειρωνείας κινείται πρωτίστως ο τίτλος, εφόσον έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το περιεχόμενο. Η περίπτωση του «προκομμένου» που εξαντλεί την ευρηματικότητά του στην αναζήτηση άλλοθι για την απραξία του, συνιστά και στις μέρες μας ένα ισχυρό αρνητικό πρότυπο, ένα παράδειγμα προς αποφυγή για το μαθητή-αναγνώστη. Με άλλα λόγια, στο συγκεκριμένο ποίημα η αρνητική θεώρηση της τεμπελιάς, απορρέει αποκλειστικά από ένα συνδυασμό λογοτεχνικών τεχνικών, την ειρωνεία, την αντίθεση και την επανάληψη. Ο ποιητής προτείνει την παραγωγικότητα ή έστω τη δραστηριότητα, χωρίς να «μας κουνά το δάκτυλο», όπως θα λέγαμε χαρακτηριστικά, οπότε η πρότασή του γίνεται άνετα αποδεκτή από τους αναγνώστες, παιδιά ή ενηλίκους. Με άλλα λόγια, το ποίημα επιτελεί αποτελεσματικότατα τον παιδαγωγικό του στόχο, χάρη αποκλειστικά στη λογοτεχνική δεξιοτεχνία του δημιουργού του.

Κώστας Καρυωτάκης

Η εκφραστική δύναμη της ωριμότερης ποιητικής συλλογής του Καρυωτάκη έχει επισημανθεί από πλήθος κριτικών. Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος αναφέρεται στη «μέθη» και τη «γοντεία» που τον κατέκλυσε όταν διάβασε τα «αριστουργηματικά» ποίηματα της τελευταίας συλλογής του ποιητή, στην οποία «κερδίζει την τεχνική του αυτονομία, βρίσκει τον τρόπο του» (Τα πρόσωπα και τα κείμενα, τ. Ε', Οι εκδόσεις των Φίλων, σελ. 109, 153, 158). Ο Βάσος Βαρίκας θεωρεί ως το κυριότερο πλεονέκτημα της ποίησης του Καρυωτάκη, τη συναισθηματική και εκφραστική «οξύτητα» που παρατηρείται στις «Σάτιρες» (Κ. Καρυωτάκης, εκδ. Γκοβόστη, σελ. 38-39, 55). Όσο για τον Κ. Θ. Δημαρά, επισημαίνει τη δύναμη που διακρίνει ειδικότερα εκείνα τα ποίηματα του Καρυωτάκη που τα εμπνέει ο σαρκασμός (Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, τ. Β', εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 1948-1949), σ. 179). Ο δε Α. Καραντώνης σημειώνει για τη συγκεκριμένη συλλογή πως συναντάμε μια ποίηση «πιο γενική, πιο συμπερασματική, πιο φιλοσοφική, πιο δραματική» από ό, τι στα προηγούμενα έργα του ποιητή (Από το Σολωμό ως τον Μυριβήλη, εκδ. Εστία, σ. 302). Στα συγκεκριμένα ποίηματα ο Καρυωτάκης εκφράζει την υπαρξιακή αγωνία του. Στις σκετικές μελέτες τονίζεται πιο συγκεκριμένα, το βάθος της απεγγνωσμένης βιοσοφίας του ποιητή, που ξεκινά από τη συνείδηση της «ματαιότητας», της «μπδαμινότητας» (Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, ό. π., σ. 148). Η «απεγγνωσμένη κραυγή μιας δραματικής στιγμής» διαπιστώνεται στις Σάτιρες (Β. Βαρίκα, ό. π., σ. 50). Η βαθιά υπαρξιακή οδύνη που εκφράζουν τα ποίηματα του Καρυωτάκη, προκύπτει από την ενατένιση του θανάτου, από τη γνώση της τραγικής αλήθειας για το πεπερασμένο της ύπαρξης μας (Α. Καραντώνη, ό. π., σ. 297, 309).

Εδώ θα συσκετίσουμε την έλξη που ασκούν τα συγκεκριμένα ποίηματα σε παλαιότερους και σύγχρονους αναγνώστες, με τις υποδιλώσεις που περιλαμβάνουν. Αναφορικά με τη διαχρονική έλξη που ασκεί η ποίηση του Καρυωτάκη, σημειώνουμε ενδεικτικά τη φράση του Π. Καραβία ότι η δυναμική της ποίησής του εξακολουθεί πάντα να μας συνεπαίρει (Ο Καρυωτάκης σύμερα, περ. Νέα Εστία, τχ. 1065, σ. 1521). Επίσης, παραθέτουμε σχετικά την παρατήρηση της Λιλίς Ζωγράφου ότι ο σαρκασμός του ποιητή και η απαισιοδοξία του βρίσκουν και σύμερα μεγάλη ανταπόκριση στους νέους (Καρυωτάκης-Πολυδούρος και η αρχή της αμφισβήτησης, εκδ. Γνώση, 1981, σ. 17-19). Τη διαχρονική προτίμηση των νέων στα έργα του ποιητή ο Κ. Χωρεάνθης την αποδίδει στην «αντίσταση των πραγμάτων» που περιέχει (Ο καθωσπρεπιούμος της ποίησης, περ. Διαβάζω, τχ. 157, σ. 197).

Η άρνηση μιας ζωής που επιβάλλεται στον άνθρωπο πέρα από τη βούληση και την επιθυμία του (Δ. Τζόβα, Η ποίηση του Καρυωτάκη ως πρόκληση στο μοντερνισμό, περ. Διαβάζω, ό. π., σ. 104), η αναζήτηση και επιδίωξη του θανάτου ως του έσκασου ορίου ελευθερίας της ύπαρξης (Βαρίκα, ό. π., σ. 93, Ι. Μ.

Παναγιωτόπουλου, ό. π., σ. 152-153) απορρέουν στην τελευταία συλλογή του Καρυωτάκη από τον ειρωνικό, σαρκαστικό τόνο που χρονισμοποιεί. Ενδεικτική είναι η επισήμανση του Τέλλου Άγρα ότι πρόκειται για «πολιτική σάτιρα», όπου «ο πείσμων, ο συμπαθητικά καλόπιστος» ρεαλισμός του Καρυωτάκη στρέφεται στην πολιτική (Ο Καρυωτάκης και οι Σάτιρες, Εισαγωγή σε τόμο Απάντων του Καρυωτάκη, εκδ. Στρουμπούκη, Αθήνα 1981, σ. 47). Ο Κλέων Παράσοχος σκιαγραφώντας το είδος της σάτιρας του Καρυωτάκη, εντοπίζει σε αυτήν «λυρική» απόχρωση, καθώς το πικρό χιούμορ του ποιητή πηγάζει από οίκτο και όχι από τη διάθεσή του να εκδικηθεί ή να νουθετηθεί (Γ. Π.). Σαββίδην, Ο Καρυωτάκης και οι κριτικοί του, περ. Νέα Εστία, ό. π., σ. 1579). Η σάτιρα αυτή προκαλεί οίκτο και όχι γέλιο με τον αντιφατικό χαρακτήρα της και παρά την έλλειψη του «βάθους» και του «πάθους» για κάποιο ιδανικό, που την διακρίνουν (Βαρίκα, ό. π., σ. 86, 88-89). Έτσι ο τόνος της γίνεται «μακάβριος» (Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, ό. π., σ. 153). Κατά συνέπεια, η σημαντική διαχρονική ανταπόκριση στην ποίηση του Καρυωτάκη οφείλεται αικρίβως σε αυτόν το σατιρικό τρόπο απόδοσης της προσωπικής του θεώρησης της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ας περάσουμε σε στίχους στις **Σάτιρες**, στους οποίους λόγω της χρήσης της ειρωνείας εντοπίζεται από τον αναγνώστη κάποιο λανθάνον μήνυμα στον ποιητικό λόγο. Στο ποίημα **«Αποστροφή»** ο ποιητής εμφανίζεται να αναγνωρίζει και να θαυμάζει την προνομιακή θέση εκείνων των γυναικών που τα ενδιαφέροντά τους επικεντρώνονται αποκλειστικά στο ρόλο τους ως ερωμένων και συζύγων, καθώς αυτές δεν αντιλαμβάνονται την τραγικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης:

«ανυποψίαστα, μηδενικά πλάσματα, και γ' αυτό προνομιούχα...»

Παρά τον ισχυρισμό του όμως ότι θεωρεί αξιοζήλευτες τις συγκεκριμένες γυναίκες («Φθονώ την τύχη σας προνομιούχα πλάσματα»), όντας ο ίδιος στερομένος από κάθε δικαίωμα στην ξεγνοιασιά, αυτό που προκύπτει δεν είναι ο θαυμασμός αλλά η περιφρόνησή του για την άγνοιά τους. Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, που θεωρεί ότι με το ποίημα αυτό ο Καρυωτάκης «αγγίζει τα iερά κράσπεδα της μεγάλης τέχνης», διακρίνει εδώ την πιο «εξευτελιστική βρισιά» για τη γυναίκα (ό. π., σ. 50). Ο δε Hero Hokwerda, επισημαίνει ότι ο ποιητής διακρίνεται για το φεμινισμό του, καθώς δεν συγκωρεί στη γυναίκα την «ελαφρομυαλία» και την «υποκρισία», αρνούμενος να της αναγνωρίσει το δικαίωμα να είναι κατώτερη εξαιτίας του φύλου της (Ελεγεία ή Σάτιρες, περ. Διαβάζω, ό. π., σ. 76).

Στο ποίημα **«Όλοι μαζί...»** ο Καρυωτάκης μέμφεται με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο μια συγκεκριμένη στάση ορισμένων ποιητών απέναντι στην τέχνη και γενικότερα στη ζωή, χαρακτηρίζοντας ειρωνικά «ευγενικά φιλοδοξία» την ομαδική αναζήτηση της ομοιοκαταληξίας, στην οποία διαπιστώνει ότι περιορίζεται η ποιητική ενασχόληση:

«Όλοι μαζί κινούμε, συρφετός, γυρεύοντας ομοιοκαταληξία. Μια τόσο ευγενικά φιλοδοξία έγινε της ζωής μας ο σκοπός».

Χάρον στην χρήση της ειρωνείας αυτής, αντιλαμβανόμαστε πλήρως την ευτέλεια του κινήτρου που ωθεί τους εν λόγω ποιητές στη σύνθεση των έργων τους. Επιπλέον, ο ποιητής εκπροσωπώντας υποθετικά τους συγχρόνους του συναδέλφους, αποδίδει την ευθύνη της επιλογής τους στην εποχή που τους έτυχε να ζήσουν:

«... επέσαμε θύματα εξίλαστήρια
του περιβάλλοντος, της εποχής».

Αντιλαμβανόμενος ο αναγνώστης την ειρωνεία για το συγκεκριμένο ισχυρισμό, συνειδητοποιεί πληρέστερα το μέγεθος της ευθύνης των ποιητών για την παθητικότητα με την οποία στέκονται στην απαράδεκτη πραγματικότητα που βιώνουν. Ο Βαρίκας συνοψίζει την κατηγορία του Καρυωτάκη προς τους ομοτέχνους του, επιλέγοντας τις λέξεις «ξεπεσμός» και «ματαιοδοξία χωρίς νόημα» (ό. π., σ. 91).

Στο ποίημα «**Ο Μιχαλιός**» ο ποιητής αποκαλεί «φουκαράκο» ένα νεκρό φαντάρο, μόνο και μόνο επειδή, λόγω του ύψους του, δεν κάρεσε ολόκληρο το σώμα του στο λάκκο που είχαν ανοίξει για να τον θάψουν:

«Απάνω του σκεπάστηκεν ο λάκκος,
μα του άφησαν απέξω το ποδάρι:
ήπαν λίγο μακρύς ο φουκαράκος».

Καθώς το ότι δεν θάφτηκε κανονικά ο Μιχαλιός είναι ασφαλώς δευτερεύον σε σχέση με το γεγονός του θανάτου του καθαυτό, ο αναγνώστης βιώνει με τον αποτελεσματικότερο τρόπο την τραγικότητα της απώλειάς του. Ο Α. Βογάσαρης διακρίνει στο συγκεκριμένο ποίημα την ευαισθησία του Καρυωτάκη ειδικότερα απέναντι στους ανυπεράσπιστους από την άγνοια ανθρώπους, αυτούς που «έρχονται και φεύγουν χωρίς να ταράξουν τη ζωή της ζούγκλας» (Ενας άνθρωπος, μια ζωή, ένας θάνατος. Κ. Καρυωτάκης, Αθήνα, 1968, σελ. 152, 154).

Στο ποίημα «**Δελφική Εορτή**» συναντάμε τη διαδοχική παράθεση δύο εικόνων. Στην πρώτη παρουσιάζεται κάποιο πλάθος που παρακολουθεί πολιτιστική εκδήλωση στο χώρο των Δελφών. Η ειρωνεία ενυπάρχει εδώ στον ισχυρισμό του ποιητή ότι διακρίνει μια αρμονική σχέση μεταξύ στοιχείων που είναι στην πραγματικότητα ασύμβατα:

«Lorgons, Kodaks, Operateurs, στου Προμηθέα τον πόνο
έδωσαν ιδιαίτερο, γραφικότατο τόνο».

Την αίσθηση της ματαιότητας των ανθρώπων επιτευγμάτων που φωτίζει αυτή η ειρωνεία, την ενισχύει η δευτέρη εικόνα του αρχαιολογικού τοπίου, στην οποία «κάποιος γυπαετός έσκισε τον αιθέρα...», κάνοντας εμφανή τη διάρκεια, τη διαχρονικότητα, την καθολικότητα του ανθρώπινου μαρτυρίου και την απειλή του θανάτου στην ανθρώπινη ζωή. Το παραπάνω ποίημα κατά τον Κ. Θ. Δημαρά, εκλαμβάνεται ως μαρτυρία της αποτίας ολόκληρης της γενιάς του Καρυωτάκη απέναντι στις αξίες για τις οποίες είχε αγωνιστεί πρόσφατα ο ελληνισμός, με εξαιρέση την αγάπη των αναζητήσεων (ό. π., σ. 177).

Στο «**Εμβατήριο πένθιμο και κατακόρυφο**» ο ποιητής αναφέρει ως κίνητρο της σκέψης του να απαγκονιστεί, την επιθυμία του να φανεί ομορφότερος:

«Α! πρέπει τώρα να φορέσω
τ' ωραίο εκείνο γύψινο στεφάνι.
Έτσι με πλαίσιο γύρω το ταβάνι,
πολύ θ' αρέσω».

Το ασυμβίβαστο της φρίκης που προκαλεί στον αναγνώστη η θέα ενός απαγκονισμένου ανθρώπου, όπως αυτή προκύπτει ευκρινώς κάρον στην εικονοπλαστική δύναμη της πένας του Καρυωτάκη, με την αισθητική κομψότητα που επιχειρείται να αποδοθεί στην εν λόγω μακάβρια εικόνα, έχει ως συνέπεια τον κλονισμό μας στο ενδεχόμενο της αιτοχειρίας δι' απαγκονισμού. Το απεχθές δε ενός τέτοιου τέλους οδηγεί στη συνειδητοποίηση του μεγέθους της τραγικότητας της ανθρώπινης ζωής, εφόσον αυτή γεννά την επιθυμία της αιτοχειρίας. Κατά τον Ι. Μ.

Παναγιωτόπουλο, καθώς εδώ ο θάνατος παίρνει τη συγκεκριμένη μορφή της αυτοκτονίας σε αντίθεση με τις προηγούμενες συλλογές του, όπου είναι κατάσταση γενική κι αφηρημένη, έρχεται πλέον στα μέτρα του ποιητή (ό. π., σ. 153).

Διαβάζοντας το ποίημα «**Δικαίωσις**», αντιλαμβανόμαστε με τον πιο απόλυτο τρόπο την ασημαντότητα της ανθρώπινης ύπαρξης, καθώς ο ποιητής ειρωνικά επισημαίνει:

«Όταν αργά θα παίρνουμε το δρόμο,
η παρουσία μου κάπως θα βαραίνει
- πρώτη φορά - σε τέσσερων τον ώμο».

Η ειρωνεία ασφαλώς έγκειται στο γεγονός ότι στην προκειμένη περίπτωση είναι το φορτίο του νεκρού σώματος και όχι η σπουδαιότητα, το κύρος της προσωπικότητάς του, αυτό στο οποίο αναφέρεται ο ποιητής. Το ίδιο αποτελεσματικά συντείνει στη ματαιότητα του αγώνα της ζωής, η ετερόκλητη, αντιφατική αναφορά στο «ράντισμα» του νεκρού με «το φτιάρι», «ωραία, ωραία με χώμα και με αγκάθια», ως ανταμοιβή για τις προσπάθειες και τον κόπο του βίου.

Τέλος θα σταθούμε στο ποίημα «**Πρέβεζα**», όπου η επιθυμία του ποιητή να πεθάνει κάποιος «από ανδία», συνδέεται με τη «διασκέδαση» των παρισταμένων στην κηδεία του, με την έννοια της διακοπής της πληκτικής καθημερινότητας:

«Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους
αυτούς, ένας επέθαινε από ανδία...
Σιωπτοί, θλιψμένοι, με σεμνούς τρόπους,
θα διασκεδάζαμε όλοι στην κηδεία

Η απαισιόδοξη οπτική του ποιήματος κορυφώνεται λόγω της διαφαίνομενης αδυναμίας της συγκεκριμένης κοινωνίας, να αντιληφθεί την έσκαπι αυτή μορφή αγωνιστικότητας. Στο κλίμα που επικρατεί στην εποχή του Καρυωτάκη, εντοπίζεται στη σχετική βιβλιογραφία η αιτία της απαισιοδοξίας του (Β. Βαρίκα, δ. π., σ. 41), η οποία εκφράζεται στην τελευταία του συλλογή με την επιδίωξη του θανάτου ως τη μόνη φυγή, τη μόνη λύτρωση από την καταφρόνια της ζωής (Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, δ. π., σελ. 146-148). Η δυνατότητα του αναγνώστη να συνειδηποιήσει την τραγικότητα της ανθρώπινης ανελευθερίας, τον αντιπαραθέτει στον κόσμο της Πρέβεζας, προσφέροντάς του μια αίσθηση λύτρωσης, αποδέσμευσης από την απαισιοδοξία που προκαλεί στον ποιητή η άγνοια του κόσμου αυτού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα κοινά για τους τρεις ποιητές συμπεράσματα καταγράφεται η

ανυπέρβλητη δυνατότητα των ποιημάτων όπου κυριαρχεί το στοιχείο της ειρωνείας, να επιτελούν παιδαγωγική λειτουργία ακριβώς επειδή δεν χρονι-μοποιούν το διδακτισμό, που θα απωθούσε οποιοδήποτε σύγχρονο αναγνώστη. Επι-πλέον, οι αναγνώστες αποκομίζουν από τα συγκεκριμένα ποιήματα, τα γενικότερα πολλαπλά οφέλη της επαφής με τη λογοτεχνία, στα οποία συγκαταλέγονται η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης, η κοινωνική και συναισθηματική ωρίμαση, η αισθητική καλλιέργεια και η βελτίωση της εκφραστικής ικανότητας.

Η Μάχη του Πέτα

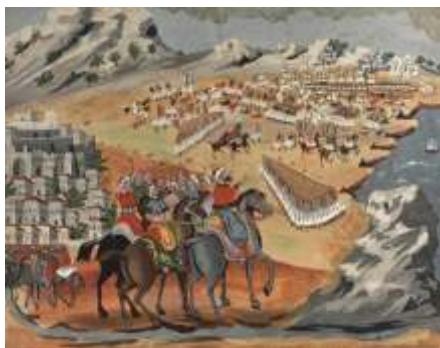
Mε αφορμή την επέτειο διακοσίων χρόνων από την τέλεση αυτού του ιστορικού γεγονότος, επέλεξα να γράψω για την Μάχη του Πέτα, μια μάχη που δεν είχε την επιθυμητή νικητήρια έκβαση για εμάς τους Έλληνες. Ωστόσο, επρόκειτο για μια σπουδαία και τολμηρή απόπειρα απελευθέρωσης της Ηπείρου από τον οθωμανικό ζυγό για την οποία ελάχιστοι συμπατριώτες γνωρίζουν. Αξίζει πραγματικά να μνημονευθεί η ανδρεία και η γενναιότητα των Ελλήνων και Φιλελλήνων που πολέμησαν σε αυτά τα πρωικά κώματα.

Η Μάχη του Πέτα αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μάκες της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Έλαβε χώρα στις 4 Ιουλίου του 1822 στο χωριό Πέτα, το οποίο βρίσκεται οκτώ χιλιόμετρα ανατολικά της Άρτας. Δυστυχώς, η έκβαση της μάχης συνοδεύτηκε με την ολοκληρωτική ήττα των Ελλήνων και νίκη των Οθωμανών. Οι συνέπειες αυτής της αποτυχίας οδήγησαν στην οριστική εγκατάλειψη των υπόδουλων Σουλιώτων και κάθε επαναστατικού κινήματος στο χώρο της Ηπείρου. Τα «βαθύτερα» αίτια αυτής της πανωλευθερίας των Ελλήνων και Φιλελλήνων αγωνιστών ανάγονται σε προγενέστερα γεγονότα της ιστορικής μάχης.

Αρχικά, η εκτέλεση του Αλή Πασά, έπειτα από εντολή του Σουλτάνου Μαχμούτ Β' στις 24 Ιανουαρίου του 1822, γέννησε στους Σουλιώτες την ελπίδα για απελευθέρωση από τον οθωμανικό ζυγό. Ωστόσο, ο Χουρσίτ Πασάς είχε άλλα σκέδια. Οργάνωσε στρατό αποτελούμενο από 36 χιλιάδες Τουρκαλβανούς με σκοπό να εκστρατεύσει προς την Πελοπόννησο. Για να εξασφαλίσει ότι οι Σουλιώτες δεν πρόσκειται να τους επιτεθούν τους πρότεινε να υπογράψουν συνθήκη ειρήνης, την οποία οι γενναίοι Ηπειρώτες αρνήθηκαν. Προσβεβλημένος ο Χουρσίτ απέστειλε ισχυρό στρατό να πολιορκήσει το Σούλι, δύμως συνάντησε «γερή» αντίσταση από τους Σουλιώτες, οι οποίοι απέκρουσαν με επιτυχία τον εχθρό. Εξοργισμένος και ταπεινωμένος ο Χουρσίτ απομακρύνεται από την Ηπείρο και τη θέση του αναλαμβάνουν ο Ομέρ Βρυώνης και ο Κιουταχής.

Υπό την πίεση των συνεχών επιθέσεων, οι Σουλιώτες είχαν ανάγκη από βοήθεια. Έτσι, έπειτα από σύντομες συνεδριάσεις, αποφασίστηκε και οργανώθηκε η ελληνική εκστρατεία με στόχο την απελευθέρωση της Ηπείρου. Ως αρχηγός ορίστηκε ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ένας ιδιαίτερα έξυπνος άνθρωπος ικανός στη διπλωματία και στην πολιτική αλλά όπως αποδείχθηκε στην πράξη ανίκανος όσον αφορά στα στρατιωτικά ζητήματα!

Στις 9 Ιουνίου του 1822, ο Μαυροκορδάτος καταφτάνει στο Καμπότι, ένα χωριό ανατολικά της Άρτας, με συνοδεία 3.000 ανδρών, εκ των οποίων οι

Πηγή φωτογραφίας: sansimera.gr

560 ήταν οργανωμένοι (κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα) στη μορφή τακτικού στρατού. Στην εκστρατεία αυτή πήραν μέρος και 93 Φιλέλληνες, οι οποίοι πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων με απίστευτη γενναιότητα και ανδρεία και αρκετοί έχασαν τη ζωή τους. Μία μορφή που ξεχώρισε για τη στρατιωτική δεινότητά του ήταν ο Γερμανός στρατηγός Καρλ φον Νόρμαν, ο οποίος είχε πάρει μέρος και στους Ναπολεόντειους πολέμους.

Παράλληλα με την χερσαία εκστρατεία, ο Μαυροκορδάτος οργάνωσε εύστοχα και θαλάσσια. Όρισε ως αρχηγό τον Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, ο οποίος αναχώρησε με 4 πλοία επανδρωμένα από 500 Μανιάτες με στόχο να φτάσουν στη Σπιάντζα. Κατά αυτόν τον τρόπο θα προμήθευαν με υλικά και τρόφιμα τους Σουλιώτες. Επιπλέον, στην Αμφιλοχία ο Μαυροκορδάτος συνάντησε τον Ιταλό Φιλέλληνα Αντόνιο Μποσάνο με δύο κανονιοφόρους και τον έστειλε στην Κόπραινα, ένα λιμάνι στον Αμβρακικό κόλπο με σκοπό να βοηθήσει την χερσαία εκστρατεία. Ο Μποσάνο κατάφερε να κυριαρχήσει στον κόλπο, εφοδίασε με πολεμοφόρδια τους Έλληνες και συνέβαλε στη μεταφορά δύο κανονιών στο Καμπότι. Οι Οθωμανοί παρατηρώντας τη δράση του, τον συνέλαβαν και φυλάκισαν, ενώ το πλήρωμά του βρήκε τραγικό τέλος. Αυτό ήταν ένα μεγάλο πλήγμα για τους Σουλιώτες γιατί απώλεσαν σημαντική βοήθεια από τη θάλασσα.

Στις 10 Ιουνίου, σημειώθηκε μία σφοδρή σύγκρουση ανάμεσα σε Έλληνες υπό την ηγεσία του Νόρμαν και σε Τούρκους λίγο έξω από το Καμπότι. Αν και η αντίπαλη «όχθη» υπέστη μεγάλες υλικές ζημιές και ανθρώπινο δυναμικό, οι Έλληνες δεν εκμεταλλευτήκαμε κατάλληλα αυτήν την υπεροχή καθώς ο Μαυροκορδάτος απουσίαζε την προκειμένη στιγμή και ήταν αδύνατο να δώσει εντολή και να κατευθύνει το στράτευμα. Ακόμη, ο Γερμανός στρατηγός θέλησε να παραμείνει ουδέτερος και

να μη διεξαχθεί κάποια επίθεση με δική του ευθύνη.

Στη συνέχεια, στις 22 Ιουνίου, έλαβε χώρα η μάχη της Πλάκας, στην οποία μπορεί ο Οθωμανός να πτήθηκαν όμως και τα ελληνικά στρατεύματα ήρθαν αντιμέτωπα με δυσάρεστες συνέπειες: πολλοί νεκροί και τραυματίες. Ανάμεσα στους τραυματισμένους ήταν και ο Μάρκος Μπότσαρης, ένας από τους πιο γενναίους και ευφυείς καπετάνιους της ελληνικής Επανάστασης.

Όλα αυτά τα γεγονότα είχαν ως φυσικό επακόλουθο την εξάντληση των Ελλήνων αγωνιστών, οι οποίοι μετά την σύλληψη του Μποσάνο έμειναν και χωρίς εφόδια. Επίσης, λέγεται ότι μεταξύ των Φιλελλήνων «έβραζε» μία έχθρα μεταξύ Γάλλων και Γερμανών. Τα φυλετικά τους πάθη τους ωθούσαν συχνά σε συγκρούσεις και μονομαχίες! Επιπλέον, ένα ακόμα βαρύ πλήγμα λίγο πριν τη Μάχη στο Πέτα ήταν η αποχώρηση του Γενναίου Κολοκοτρώνη μαζί με τους 250 πολεμιστές του, καθώς προέκυψε ανάγκη στην Πελοπόννησο.

Όλες αυτές οι δυσάρεστες εξελίξεις που προηγήθηκαν σε συνδυασμό με διαφωνίες και λάθη κατά την οργάνωση της μάχης του Πέτα ήταν αρκετές για την επέλευση της ολέθριας έκβασης. Στο πολεμικό συμβούλιο που προηγήθηκε της μάχης υπήρξε δικογνωμία σχετικά με την οχύρωση, δηλαδή οι Έλληνες καπετάνιοι υποστήριζαν ότι πρέπει να φτιάξουν ταμπούρια για την προφύλαξή τους ενώ οι Ευρωπαίοι αρνούνταν λέγοντας ότι αυτάς τα στήθη τους προμαχώνα! Τελικά, δεν κατασκεύασαν τίποτα και έπειτα αποδείχθηκε πως η οχύρωση ήταν απαραίτητη ανεξάρτητη του πόσο γενναία πολεμούσαν.

Στη μάχη του Πέτα πήραν μέρος μερικοί από τους μεγαλύτερους αγωνιστές της ελληνικής Επανάστασης, όπως ο Μάρκος Μπότσαρης, ο Γώγος Μπακόλας, ο Ανδρέας Ίσκος, ο Αγγελής Γάτσος, ο Δημήτρης Καρατάσος και ο Αλεξάνκης Βλαχόπουλος. Μερικοί από τους Φιλέλληνες που πολέμησαν ήταν ο Ιταλός Ντάνια ο οποίος πριν τον σκοτώσουν οι Τουρκαλβανοί αναφέντησε «Νίκη ή θάνατος», ο Πολωνός Μιρζέβσκι ο οποίος επίσης σκοτώθηκε, ο Γάλλος Μινιάκ, ο Ελβετός Σεβαλιέ, ο Ντεμπισί που ανήκε στη φρουρά του Ναπολέοντα καθώς και ο Ιταλός Ταρέλλα. Ο Μαυροκορδάτος και ο Νόρμαν ήταν οι νυγτικές μορφές από την πλευρά των Ελλήνων, ενώ οι Οθωμανοί είχαν επικεφαλής τον Κιουταχή και τον Ισμαήλ Πλιάσα. Σύμφωνα με τον Μακρυγιάννη και τα δύο μέρη πολέμησαν πολύ γενναία!

Η μάχη ξεκίνησε στις 4 Ιουλίου του 1822 τα ξημερώματα με μεγάλη αριθμητική υπεροχή των Τούρκων έναντι των Ελλήνων. Οι Οθωμανοί ήταν γύρω στους οκτώ χιλιάδες, εκ των οποίων οι δύο χιλιάδες ήταν ιππείς, ενώ Έλληνες και Φιλέλληνες μαζί ήταν μόνο δύο χιλιάδες. Στην αρχή της σύγκρουσης οι ελληνικές δυνάμεις υπερτερούσαν στο πεδίο της μάχης σκορπώντας φόβο και πανικό στους αντιπάλους. Ωστόσο αυτή η κατάσταση έμελλε να ανατραπεί.

Ο Κιουταχής είχε έρθει σε συνεννόηση με δύο χιλιάδες Αλβανούς να εισέλθουν στο πίσω μέρος της παράταξης των Ελλήνων στο λόφο του Μετεπιού και να κτυπήσουν από τα νώτα. Σε αυτό το σημείο βρισκόταν ο Μπακόλας με τα παλικάρια του και ξεκίνησε σφρόδρη μάχη μεταξύ τους! Το χειρότερο όμως είναι ότι προκλήθηκε μεγάλη σύγκυση σε όλο το ελληνικό μέτωπο. Όσοι Αλβανοί επέζησαν, κατάφεραν να ανέβουν στην κορυφή του λόφου και να υψώσουν τις σημαίες τους με αποτέλεσμα οι υπόλοιποι Έλληνες να νομίζουν ότι Μπακόλας είναι προδότης και ότι αυτομόλησε στους αντιπάλους.

Ο Γώγος Μπακόλας θεωρείται μία από τις πιο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες της ελληνικής Επανάστασης. Το δικαστήριο που έγινε μετά τη μάχη του Πέτα τον αθώωσε και ο Μαυροκορδάτος δήλωσε ότι δεν τον θεωρεί ένοχο για προδοσία. Στην ουσία, ο Μπακόλας αποτέλεσε το εξιλαστήριο θύμα της ήπας των Ελλήνων. Ο Μακρυγιάννης,

Πηγή εικόνας: prototheme.gr

επίσης, στα απομνημονεύματά του, τον εξυμνεί ως «γενναίον και αγαθόν» και τονίζει ότι «Χάριτες του χρωστάγει η πατρίς ως λιοντάρι πολεμούσε και ως φιλόσοφος οδηγούσε».

Παρά την ηρωισμό και την ανδρεία που υπέδειχαν Έλληνες και Φιλέλληνες, ο απολογισμός μετά τη Μάχη του Πέτα ήταν τραγικός για εκείνους. Υπολογίζεται ότι σκοτώθηκε το 1/3 του τακτικού στρατού καθώς και πάρα πολλοί τραυματίστηκαν. Χειρότερη μοίρα είχαν όσοι πιάστηκαν αιχμάλωτοι, οι οποίοι πρώτα βασανίστηκαν σκληρά κι έπειτα τους αφαίρεσαν τη ζωή. Οι Οθωμανοί εκτός από υλικές ζημιές απώλεσαν γύρω στους 600 άνδρες.

Ο Γερμανός στρατηγός Κάρολος Νόρμαν,
πηγή εικόνας: huffingtonpost.gr

Με τη λήξη της μάχης εγκαταλείφθηκε και κάθε σκέδιο και όραμα για απελευθέρωση της Ηπείρου. Οι Σουλιώτες έμειναν μόνοι χωρίς αρωγή από τους υπόλοιπους Έλληνες και αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν με τους Οθωμανούς. Επιπλέον, τώρα ήταν ακόμα πιο εύκολον και ανεμόδιστη η πρόσβαση του Ομέρ Βρυών στην Αιτωλοακαρνανία και κατ' επέκταση στην Πελοπόννησο.

Ωστόσο, η θυσία των αγωνιστών στη Μάχη του Πέτα δεν μπορούμε να πούμε σε καμία περίπτωση ότι πήγε «χαμένη». Όλοι αυτοί οι ήρωες Έλληνες, Γάλλοι, Γερμανοί, Ιταλοί, Πολωνοί κλπ. απώλεσαν τη ζωή τους για τα ιδανικά τους, για μια ελεύθερη πατρίδα και για την πάταξη της σκλαβιάς και της δουλείας. Αυτά τα ιδανικά αποτελούν σήμερα κληρονομιά μας, όχι μόνο για εμάς τους Έλληνες αλλά και για κάθε Ευρωπαίο!

Ελευθερία Κουράση

Ο μεγάλος ήρωας της Επανάστασης,
Μάρκος Μπότσαρης,
πηγή εικόνας: sansimera.gr

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Δ. Φωτάδης (1977), «Η Επανάσταση του Εικοσιένα» Τόμος Δευτέρος, β' έκδοση, εκδόσεις Ν. Βότση, Αθήνα
- Συλλογικό Έργο (1977) Στρ. Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα - Απάνθισμα μελετημάτων, εκδόσεις Μπάρον
- Γ. Φ. Χέρτσερερ (1916), «Ιστορία της Ελληνικής Επαναστάσεως», Τόμος Α', εκδόσεις ΚΥΠΕΡΟΣ
- Π. Τρικούπης (1993), «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης», Τόμος Β', εκδόσεις ΛΙΒΑΝΗΣ
- Ν. Γιαννόπουλος (2016), «1821: ΟΙ ΜΑΧΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», εκδόσεις HISTORICAL QUEST

Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Μάνδρας-Ειδυλλίας «Πατέρας»

Τα μέλη του **Σ.Ε.Π.Π.Μ.Ε. "ΠΑΤΕΡΑΣ"**, εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας στην εταιρία **Orphee Beinoglou AE** για την ευγενική χορηγία της μεταφοράς του πυροσβεστικού εξοπλισμού που δώρισαν εθελοντές πυροσβέστες από την Αυστρία!!

Ευχαριστούμε από καρδιάς την εταιρία και τους ανθρώπους της που πρόσθεσαν έναν ακόμη κρίκο στην αλυσίδα προσφοράς στο σύλλογό μας, συμβάλλοντας έτσι στο έργο των Εθελοντών για την προστασία των δασών μας.

Η εταιρεία **Orphee Beinoglou** είναι μία από τις μεγαλύτερες διεθνείς μεταφορικές εταιρείες στην Ελλάδα και από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες εταιρείες στα Βαλκάνια και την Ευρώπη.

Τα μέλη του **Σ.Ε.Π.Π.Μ.Ε. "ΠΑΤΕΡΑΣ"**, εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας στην εταιρία **MOBIAK** για την ευγενική της χορηγία.

Η δωρεά μασκών ημίσεως προσώπου και φίλτρων, θα καλύψει ανάγκες βασικού εξοπλισμού των 19 νέων πιστοποιημένων Εθελοντών.

Ευχαριστούμε από καρδιάς την εταιρία και τους ανθρώπους της που πρόσθεσαν έναν ακόμη κρίκο στην αλυσίδα προσφοράς στο σύλλογό μας, συμβάλλοντας έτσι στο έργο των Εθελοντών για την προστασία των δασών μας.

Η εταιρεία **MOBIAK A.E.** ιδρύθηκε το 1977 και αποτελεί τη μεγαλύτερη εταιρεία στην Ελλάδα και μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες εταιρείες στα Βαλκάνια, την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή όσον αφορά τη βιομηχανία του Πυροσβεστικού Εξοπλισμού, του Ιατρικού Εξοπλισμού και των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων.

Πέμπτη 23/6 είχαμε τη χαρά να υποδεχθούμε στο γραφείο μας, το Βουλευτή Δυτικής Αττικής **Ευαγγελό Λιάκο**. Έναν ευγενικό νέο άνθρωπο που νοιάζεται για τον τόπο του.

Συζητήσαμε τον σχεδιασμό μας για την **αντιπυρική** περίοδο που διανύουμε και αναλύσαμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε.

Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με αμοιβαία υπόσχεση, να κάνουμε ότι περνάει από το κέρι μας για την προστασία του φυσικού πλούτου στη Δυτική Αττική.

Από σήμερα 29/05/2022 ο **Σ.Ε.Π.Π.Μ.Ε. ΠΑΤΕΡΑΣ** διαθέτει στην δύναμη του **19 πιστοποιημένους Εθελοντές δασοπροστασίας και δασοπυρόσβεσης**. Η εκπαίδευση και ο εξετάσεις ολοκληρώθηκαν με επιτυχία στην Π.Υ. Μεγάρων. Ευχαριστούμε τα άξια στελέχη του Πυροσβεστικού Σώματος για την εκπαίδευση και τη γνώση που μας μετέδωσαν. Δηλώνουμε έτοιμοι να συνδράμουμε στο δύσκολο έργο τους όποτε χρειαστεί. Τα μέσα και ο εξοπλισμός μας είναι ελάχιστα, η ψυχή μας και η διάθεση να βοηθήσουμε στην προστασία του φυσικού μας πλούτου απεριόριστη. Ευχαριστούμε ξεχωριστά τους φίλους μας της **ΟΜΟΔΑΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΜΕΓΑΡΙΤΩΝ (Ο.Ε.Μ.)** που χωρίς τη στήριξη τους δεν θα είχαμε καταφέρει πολλά.

Τα νέα του Ποδηλατικού Συλλόγου Μάνδρας "West Coast"

Την **Κυριακή 20 Ιουνίου 2022** πραγματοποιήθηκε στην Λέρο ο 3^{ος} αγώνας του Εθνικού Κυπέλλου Ορεινής Ποδηλασίας.

Ο αθλητής μας **Πετρίδης Θεόδωρος** έλαβε μέρος στον αγώνα τερματίζοντας πρώτος στην κατηγορία ανδρών.

Η αθλήτρια μας **Άδαμ Αλεξάνδρα** αγωνίστηκε με την **Εθνική ομάδα Ορεινής Ποδηλασίας** την **Κυριακή 5 Ιουνίου 2022** στο Κουμάνοβο της Βόρειας Μακεδονίας.

Η Αλεξάνδρα ήταν η μεγάλη νικήτρια στην κατηγορία γυναικών, καλύπτοντας τις τέσσερις στροφές του αγώνα σε χρόνο 1.29.47, με διάφορα τεσσάρων λεπτών από την δεύτερη αθλήτρια.

Με δύο αργυρά μετάλλια επέστρεψε η αποστολή της ομάδας μας από το **πανελλήνιο πρωτάθλημα marathon** που έγινε στην **Αργιθέα** στις **28 & 29 Μαΐου 2022**.

Ο **Πετρίδης Θεόδωρος** και ο **Άδαμ Αλεξάνδρα** κατέλαβαν την δεύτερη θέση στις κατηγορίες τους. Πολλά συγχαρητήρια σε όλους τους αθλητές μας, για την προσπάθεια τους σε αυτό το δύσκολο και απαιτητικό αγώνα. Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζει και στον **Άδαμ Αναστάσιο** που συνόδευψε την αποστολή και έκανε τροφοδοσία σε 12 αθλητές, ένα αρκετά δύσκολο έργο το οποίο εκτέλεσε άρπια.

Αναλυτικά αποτελέσματα

Κατηγορία ανδρών

Πετρίδης Θεόδωρος 2^{ος}
Βεργόπουλος Ευάγγελος 15^{ος}
Σκόρδας Ιωάννης 18^{ος}

Κατηγορία Μάστερ

Νικολάου Δημήτριος 12^{ος}
Μανωλάς Κωνσταντίνος 14^{ος}
Πλόκας Ηλίας 18^{ος}
Ντάρδας Ηρακλής 19^{ος}
Βαρελάς Γιώργος 23^{ος}
Καραβούλιας Κωνσταντίνος 24^{ος}
Παπαγεωργίου Αλέξανδρος 27^{ος}

Κατηγορία Γυναικών

Άδαμ Αλεξάνδρα 2^η

Με τέσσερις αθλητές συμμετείχε η ομάδα μας στο **2^ο Εθνικό Κύπελλο**, που διοργάνωσε ο **ποδηλατικός σύλλογος Ηγουμενίτσας "ΑΠΕΙΡΟΣ"** στις **10 Απριλίου 2022**. Η **Άδαμ Αλεξάνδρα** κατέκτησε τη 2^η στην κατηγορία γυναικών. Ο **Νικολάου Δημήτριος** κατέκτησε τη 2^η θέση στην κατηγορία master A. Ο **Βεργόπουλος Ευάγγελος** και ο **Σκόρδας Ιωάννης** αγωνίστηκαν στην κατηγορία ανδρών κατακτώντας την δέκατη τρίτη και δέκατη έκτη θέση αντίστοιχα.

Παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες, οι "μικροί" αθλητές της ομάδας μας συμμετείχαν στον 7^ο Γύρο Ορεινής Ποδηλασίας XCC "Ιωσήφ Μακαρώνας" στο Μαρούσι στις 17 Απριλίου 2022.

Στην κατηγορία Παιδών ο Λουκάς Άγγελος τερμάτισε 5^{ος} και ο Παριανός Κωνσταντίνος 9^{ος}. **Στην κατηγορία Παμπαίδων** ο Διαμαντάκος Παναγιώτης τερμάτισε 14^{ος}, ο Μιχελής Μιχάλης 15^{ος} και ο Λουκάς Στέργιος 19^{ος}. **Στην κατηγορία Μίνι μεγάλα** ο Πούτας Κωνσταντίνος τερμάτισε 12^{ος}, ο Κωστόπουλος Θεόδωρος 26^{ος}, ο Μαρούγκας Παναγιώτης δεν προκρίθηκε και ο Σκαρπίδης Μάριος DNF, λόγω γαστρεντερικής διαταραχής. **Στην κατηγορία Μίνι Μικρά** ο Δοξαστάκης Άγγελος μαζί με τον Χατζόπουλο Παναγιώτη προσπάθησαν, αλλά δυστυχώς δεν προκρίθηκαν.

Πολλά συγχαρητήρια σε όλους τους αθλητές, αλλά και στους γονείς τους, που στηρίζουν όλη αυτή την προσπάθεια, τόσο των αθλητών όσο και της ομάδας.

Την Κυριακή 27 Μαρτίου 2022

η αποστολή της ομάδας μας βρέθηκε στην Πάτρα για να συμμετάσχει στον Ιστορικό Γύρο Θυσίας. Ο αγώνας είχε εκκίνηση το λιμάνι της Πάτρας και τερματισμό στην Αγία Λαύρα.

Τα θερμά μας συγχαρητήρια στους αθλητές για την προσπάθειά τους.

Ευχόμαστε γρήγορη ανάρρωση στην αθλήτρια μας Αδάμ Αλεξάνδρα που λόγω στομακικών διαταραχών αναγκάστηκε να εγκαταλείψει.

Αναλυτικά αποτελέσματα αγώνα

- Πετρίδης Θεόδωρος 4^{ος} (Ανδρών 30-34)
- Βεργόπουλος Ευάγγελος 12^{ος} (Ανδρών 40-44)
- Ορέστης Βέργος 12^{ος} (Ανδρών 55-59)
- Γεραλής Σπυρίδων 23 (Ανδρών 19-29)
- Παπανικολάου Δημήτριος, 27 (Ανδρών 19-29)
- Νικολάου Δημήτριος 11 (Ανδρών 30-34)
- Αδάμι Αλεξάνδρα DNF

Πλούσια ήταν η αγωνιστική δράση της ομάδας μας, το Σαββατοκύριακο 7 & Μαΐου

2022 στην Πετρούπολη. Το Σάββατο η ομάδα μας αποτελούμενη από τους Παριανό Κωνσταντίνο, Μιχελή Μιχάλη λ, Διαμαντάκο Παναγιώτη και Παγών Κωνσταντίνα κατέλαβε την 4^η θέση στο team relay μικρών κατηγοριών. Την Κυριακή πήραμε μέρος στον αγώνα xcc με 25 αθλητές, με αρκετούς από αυτούς να καταλαμβάνουν θέσεις στο βάθρο.

Αποτελέσματα αγώνα

Κατηγορία Ανδρών

- Πετρίδης Θεόδωρος 1^{ος}
- Χατζηκανέλος Αριστείδης 4^{ος}
- Βεργόπουλος Ευάγγελος DNF
- Κατηγορία Master**
- Μανωλάς Κωνσταντίνος 2^{ος}
- Καραβούλιας Κωνσταντίνος 3^{ος}
- Ντάρδας Ήρακλής 4^{ος}
- Παπαγεωργίου Αλέξανδρος 8^{ος}
- Βαρελάς Γεώργιος 9^{ος}
- Παναγόπουλος Παναγιώτης 14^{ος}

Έφηβοι

- Λεβισιανός Ιωάννης 6^{ος}

Παίδες

- Λουκάς Άγγελος 5^{ος}
- Παριανός Κωνσταντίνος 9^{ος}

Παμπαίδες

- Μιχελής Μιχάλης 6^{ος}
- Διαμαντάκος Παναγιώτης 8^{ος}
- Λουκάς Σέργιος 15^{ος}

Παγκορασίδες

- Παγών Κωνσταντίνα 1^η

Μίνι Μεγάλα

- Πούτας Κωνσταντίνος 11^{ος}
- Κιτσαντάς Ιάσωνας 12^{ος}
- Κωστόπουλος Θεόδωρος 21^{ος}
- Σκαρπίδης Μάριος 29^{ος}

Μίνι Μικρά

- Χατζόπουλος Παναγιώτης 24^{ος}
- Δοξαστάκης Άγγελος 34^{ος}

έτος 23ο, αρ. τεύχους 101, τριμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN: 1109-2653
ISSN (Online): 2241-4037

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

ΑΡ. ΛΔΕΙΑΣ 506/2001 TAX. ΜΑΝΔΡΑΣ